Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

25 януари 2017 година[1]

„Преюдициално запитване — Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Рамково решение 2002/584/ПВР — Европейска заповед за арест — Член 23 — Срок за предаване на издирваното лице — Възможност за многократно насрочване на нова дата за предаване — Съпротива на издирваното лице срещу предаването му — Непреодолима сила“

По дело C-640/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия) с акт от 24 ноември 2015 г., постъпил в Съда на 2 декември 2015 г., в рамките на производство, свързано с изпълнението на европейска заповед за арест на

Tomas Vilkas,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen (докладчик), председател на състава, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат, M. Bobek,

секретар, L. Hewlett, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 20 юли 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Vilkas, от M. Kelly, QC, Lynam, BL, B. Coveney, J. Wood T. Horan, solicitors,

— за Ирландия, от E. Creedon, D. Curley и M. E. Pearson, в качеството на представители, подпомагани от S. Stack, SC, и J. Benson, BL,

— за френското правителство, от D. Colas и F.-X. Bréchot, в качеството на представители,

— за литовското правителство, от D. Kriaučiūnas, R. Krasuckaitė и J. Nasutavičienė, в качеството на представители,

— за австрийското правителство, от C. Pesendorfer, в качеството на представител,

— за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,

1 — Език на производството: английски.

— за правителството на Обединеното кралство, от S. Brandon, в качеството на представител, подпомаган от J. Holmes, barrister,

— за Европейската комисия, от R. Troosters и S. Grünheid, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 27 октомври 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 23 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24) (наричано по-нататък „Рамковото решение“).

2 Запитването е отправено в рамките на изпълнението в Ирландия на издадените от литовска юрисдикция европейски заповеди за арест на г-н Tomas Vilkas.

Правна уредба

Правото на Съюза

Конвенция относно опростената процедура за екстрадиция

3 Член 11, параграф 3 от Конвенцията, съставена на основание член K.3 от Договора за Европейския съюз, относно опростената процедура за екстрадиция между държавите — членки на Европейския съюз, подписана на 10 март 1995 г. (ОВ C 78, 1995 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 11, стр. 128, наричана по-нататък „Конвенцията относно опростената процедура за екстрадиция“), гласи:

„Ако предаването на лицето в срока по […] се осуети поради обстоятелства, независещи от съответните власти […], те уведомяват за това другите власти. Двете власти се споразумяват относно нова дата за предаване. В този случай, предаването се извършва в срок от 20 дни от така съгласуваната нова дата. Ако въпросното лице все още е задържано след изтичането на този срок, то се освобождава“.

Рамковото решение

4 Съображения 5 и 7 от Рамковото решение гласят:

„(5) Целта за превръщане на Съюза в пространство на свобода, сигурност и правосъдие изисква премахване на екстрадицията между държавите членки и заместването ѝ със система за предаване между съдебните органи. Освен това въвеждането на нова опростена процедура за предаване на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване дава възможност за премахване на сложността и евентуалното забавяне, присъщо на настоящата процедура по екстрадиция. Преобладаващите до момента традиционни отношения на сътрудничество между държавите членки трябва да

бъдат заменени от система на свободно движение на съдебни решения по наказателни дела, обхващащи едновременно предварителни и окончателни решения в рамките на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

[…]

(7) Тъй като заместването на системата на многостранна екстрадиция, приета с Конвенцията за екстрадиция от 13 декември 1957 г., не може да се постигне напълно от държавите членки чрез едностранни действия, а поради своя мащаб и въздействие може да се постигне само в рамките на Съюза Съветът следва да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, посочен в член 2 от [ЕС] и член 5 от [ЕО]. Съгласно принципа за пропорционалност, така както е определен в последния текст, настоящото рамково решение съдържа необходимото с оглед постигането на тази цел“.

5 Член 1 от Рамковото решение, озаглавен „Определение на понятието европейска заповед за арест и задължение за изпълнението ѝ“, гласи:

„1. „Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване на друга държава членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение“.

6 Озаглавеният „Задържане на лицето“ член 12 от Рамковото решение предвижда:

„Когато лицето е задържано въз основа на европейска заповед за арест, изпълняващият съдебен орган следва да вземе решение дали то да остане задържано съгласно правото на изпълняващата държава членка. Лицето може да бъде освободено временно по всяко време в съответствие с националното право на изпълняващата държава членка, при условие че неин компетентен орган вземе мерки, необходими за предотвратяване укриването му“.

7 Член 15, параграф 1 от Рамковото решение предвижда:

„Изпълняващият съдебен орган следва да реши в сроковете и при условията, определени в настоящото рамково решение, дали лицето да бъде предадено“.

8 Член 23 от Рамковото решение, озаглавен „Срокове за предаване на лицето“, гласи:

„1. Издирваното лице трябва да бъде предадено възможно най-скоро на определената от съответните органи дата.

2. То следва да бъде предадено не по-късно от 10 дни след окончателното решение за изпълнение на европейската заповед за арест.

3. Когато предаването на издирваното лице не може да се извърши в определения в параграф 2 срок поради обстоятелства извън контрола на държавите членки, изпълняващият и издаващият съдебен орган трябва незабавно да осъществят връзка помежду си и да насрочат нова дата за предаване. В този случай то следва да се състои в 10-дневен срок от така съгласуваната дата.

4. По изключение предаването може да бъде временно отложено поради сериозни причини от хуманитарно естество, например, когато съществуват съществени основания да се счита, че то явно ще застраши живота или здравето на издирваното лице. Изпълнението на европейската заповед за арест трябва да се извърши възможно най-скоро след отпадане на тези основания. Изпълняващият съдебен орган следва незабавно да уведоми издаващия съдебен орган и заедно да насрочат нова дата за предаване. В този случай то следва да се състои в 10-дневен срок от така съгласуваната дата.

5. След изтичане на посочените в параграфи от 2 до 4 срокове, ако лицето продължава да е задържано, то следва да бъде освободено“.

Ирландското право

9 Член 16, параграфи 1 и 2 от European Arrest Warrant Act 2003 (Закон за европейската заповед за арест от 2003 г.) в неговата редакция, приложима към спора в главното производство, урежда приемането от High Court (Висш съд, Ирландия) на разпореждания за предаване на лицата, за които е издадена европейска заповед за арест.

10 Член 16, параграф 3A от този закон предвижда, че лице, спрямо което е в сила такова разпореждане, по принцип се предава на съответната издаваща държава най-късно до 10 дни след влизане в сила на разпореждането.

11 Член 16, параграфи 4 и 5 от този закон гласи:

„4) Когато издава разпореждане по параграф 1 или 2, освен ако не разпореди отлагане на предаването съгласно член 18, High Court [(Висш съд)]

[…]

b) разпорежда задържането на лицето в затвор […] до изпълнение на разпореждането, но за срок не по-дълъг от 25 дни, и

c) нарежда лицето да бъде изправено отново пред High Court [(Висш съд)]
   i) при първа възможност след като изтече срокът за предаване по параграф 3A, ако не е било предадено преди изтичането му, или
   ii) преди да изтече посоченият в точка i) срок, ако централният орган на държавата прецени, че поради обстоятелства извън контрола на държавата или на съответната издаваща държава то няма да бъде предадено преди изтичането на този срок.

5) Когато лицето е изправено пред High Court [(Висш съд)]съгласно параграф 4, буква c) и ако High Court [(Висш съд)]

a) установи, че поради обстоятелства извън контрола на държавата или на съответната издаваща държава лицето не е предадено в срока за предаване по параграф 3A или, евентуално, че няма да бъде предадено
   i) определя нова дата за предаване на лицето след съгласуване с издаващия съдебен орган, и
   ii) нарежда задържането на лицето в затвор […] до предаването му, но за срок не по-дълъг от 10 дни след определената по точка i) дата,

и

b) при всички останали случаи, нарежда лицето да бъде освободено“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

12 Литовска юрисдикция е издала две европейски заповеди за арест на г-н Vilkas.

13 С две разпореждания от 9 юли 2015 г. High Court (Висш съд) решава да предаде г-н Vilkas на литовските органи най-късно до 10 дни след влизане в сила на разпорежданията, тоест най-късно до 3 август 2015 г.

14 На 31 юли 2015 г. ирландските органи правят опит да предадат г-н Vilkas на литовските органи, като използват търговски полет. Заинтересованото лице оказва съпротива и първият опит за предаването му се проваля, тъй като пилотът отказва да допусне г-н Vilkas на борда на самолета, който извършва полета.

15 Тогава High Court (Висш съд) разпорежда г-н Vilkas да бъде предаден на литовските органи в срок най-късно до десет дни след 6 август 2015 г. На 13 август 2015 г. поради поведението на заинтересованото лице се проваля новият опит за предаване.

16 Поради това Minister for Justice and Equality (министър на правосъдието и равенството, Ирландия) иска от High Court (Висш съд) разрешение да извърши трети опит за предаване на г-н Vilkas на литовските органи, този път по море и по суша. На 14 август 2015 г. тази юрисдикция обаче приема, че не е компетентна да разгледа това искане, и разпорежда освобождаването на г-н Vilkas.

17 Министърът на правосъдието и равенството обжалва това решение пред запитващата юрисдикция.

18 При тези обстоятелства Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Предвижда и/или позволява ли член 23 от Рамковото решение повече от веднъж да се насрочи нова дата за предаване?

2) При утвърдителен отговор, отнася ли се това за някое, или за всички от следните положения, а именно когато предаването на издирваното лице вече не може да се извърши в определения в член 23, параграф 2 от Рамковото решение срок поради обстоятелства извън контрола на държавите членки, което води до насрочването на нова дата за предаване, и за тези обстоятелства:

— е установено, че съществуват и към момента, или

— вече не съществуват, но могат да възникнат отново, или

— вече не съществуват, но са възникнали други такива обстоятелства, поради които предаването на издирваното лице не е извършено или има вероятност да не се извърши в изисквания срок, определен с оглед на новата дата за предаване?“.

По преюдициалните въпроси

19 Със своите въпроси, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 23 от Рамковото решение трябва да се тълкува в смисъл, че в положение като разглежданото в главното производство не допуска изпълняващият съдебен орган и издаващият съдебен орган да насрочват нова дата за предаване съгласно

член 23, параграф 3 от Рамковото решение, когато поради оказаната от издирваното лице повторна съпротива предаването му не е могло да се извърши в десетдневен срок от първата нова дата за предаване, насрочена в приложение на тази разпоредба.

20 В това отношение следва да се отбележи, че член 15, параграф 1 от Рамковото решение предвижда общо, че изпълняващият съдебен орган следва да реши „в сроковете и при условията, определени в настоящото рамково решение“, дали лицето да бъде предадено.

21 Що се отнася в частност до последната фаза на процедурата по предаване, член 23, параграф 1 от Рамковото решение предвижда, че издирваното лице трябва да бъде предадено възможно най-скоро на определената от съответните органи дата.

22 Този принцип е конкретизиран в член 23, параграф 2 от Рамковото решение, съгласно който издирваното лице следва да бъде предадено не по-късно от 10 дни след окончателното решение за изпълнение на европейската заповед за арест.

23 Все пак законодателят на Съюза е допуснал някои дерогации от това правило, като е предвидил, от една страна, че съответните органи насрочват нова дата за предаване в определени случаи, дефинирани в член 23, параграфи 3 и 4 от Рамковото решение, и от друга страна, че в такъв случай предаването на издирваното лице се състои в 10-дневен срок от така съгласуваната дата.

24 По-конкретно, първото изречение на член 23, параграф 3 от Рамковото решение гласи, че изпълняващият и издаващият съдебен орган насрочват нова дата за предаване, ако в предвидения в член 23, параграф 2 от Рамковото решение срок предаването на издирваното лице не може да се извърши поради обстоятелства извън контрола на държавите членки.

25 Следователно става ясно, че член 23, параграф 3 от Рамковото решение не ограничава изрично броя на новите дати за предаване, които могат да бъдат насрочени от съответните органи, когато предаването на издирваното лице в предвидения срок не може да се извърши поради обстоятелства извън контрола на държавите членки.

26 Запитващата юрисдикция обаче отбелязва, че член 23, параграф 3, първо изречение от Рамковото решение се отнася изрично само до случая, в който предаването на издирваното лице не може да се извърши поради обстоятелства извън контрола на държавите членки, „в определения в [член 23, параграф 2 от Рамковото решение] срок“, а именно „не по-късно от 10 дни след окончателното решение за изпълнение на европейската заповед за арест“.

27 Следователно запитващата юрисдикция иска да установи дали правилото, предвидено в член 23, параграф 3, първо изречение от Рамковото решение, се прилага в случаи, при които обстоятелство извън контрола на държавите членки, настъпило по-късно, след изтичането на този срок, осуетява предаването на издирваното лице в десетдневния срок от първата нова дата за предаване, насрочена в приложение на тази разпоредба.

28 В това отношение, от една страна, следва да се констатира, че буквалното тълкуване на член 23, параграф 3 от Рамковото решение не изключва непременно такава приложимост.

29 Всъщност, както генералният адвокат отбелязва в точка 25 от заключението си, когато предаването на издирваното лице в десетдневен срок от първата нова дата за предаване, насрочена в приложение на член 23, параграф 3 от Рамковото решение, не може да се извърши поради обстоятелства извън контрола на държавите членки, за да е определена тази нова дата за предаване, по дефиниция трябва да е изпълнено условието предаването на лицето да не е могло да се извърши в десетдневен срок след окончателното решение за изпълнение на европейската заповед за арест.

30 От друга страна, съгласно постоянната съдебна практика при тълкуването на разпоредба на правото на Съюза следва да се взема предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ и целите на правната уредба, от която тя е част (решения от 19 декември 2013 г., Koushkaki, C-84/12, EU:C:2013:862, т. 34 и от 16 ноември 2016 г., Hemming и др., C-316/15, EU:C:2016:879, т. 27).

31 В това отношение е важно да се напомни, че Рамковото решение има за цел чрез въвеждането на нова опростена и по-ефикасна система за предаване на осъдени или заподозрени в нарушаване на наказателния закон лица да улесни и ускори съдебното сътрудничество, за да допринесе за осъществяването на целта на Съюза да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие въз основа на високата степен на доверие, която трябва да съществува между държавите членки (решения от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 28 и от 5 април 2016 г., Aranyosi и Căldăraru, C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, т. 76).

32 При това положение член 23 от Рамковото решение по-специално цели, също както членове 15 и 17 от него, да ускори съдебното сътрудничество, като наложи срокове за приемане на решенията, свързани с европейската заповед за арест, които държавите членки са длъжни да спазват (вж. в този смисъл решения от 30 май 2013 г., F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, т. 58 и от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 29 и 33).

33 Да се приеме обаче, че изпълняващият съдебен орган не разполага с нов срок, за да предаде издирваното лице, когато на практика предаването му в десетдневен срок от първата нова дата за предаване — насрочена в приложение на член 23, параграф 3 от Рамковото решение — не може да се извърши поради обстоятелства извън контрола на държавите членки, би означавало на този орган да се наложи невъзможно за изпълнение задължение и това по никакъв начин не би допринесло за осъществяване на преследваната цел за ускоряване на съдебното сътрудничество.

34 Освен това член 23, параграф 3 от Рамковото решение следва да се тълкува и предвид член 23, параграф 5 от него.

35 Последната разпоредба предвижда, че след изтичане на посочените в член 23, параграфи от 2 до 4 срокове, ако лицето продължава да е задържано, то следва да бъде освободено.

36 От това следва, че ако член 23, параграф 3 от Рамковото решение се тълкува в смисъл, че предвиденото в първото му изречение правило не е приложимо, когато предаването на издирваното лице в десетдневен срок от първата нова дата за предаване — насрочена в приложение на тази разпоредба — не може да се извърши поради обстоятелства извън контрола на държавите членки, при това положение, ако продължава да е задържано, лицето би трябвало задължително да бъде освободено, независимо от обстоятелствата в случая, тъй като предвиденият в тази разпоредба срок е изтекъл.

37 Следователно това тълкуване би могло да ограничи съществено ефикасността на процедурите, предвидени в Рамковото решение, и при това положение, да възпрепятства цялостното осъществяване на преследваната от него цел, а именно да улесни съдебното сътрудничество чрез въвеждането на по-ефикасна система за предаване на осъдени или заподозрени в нарушаване на наказателния закон лица.

38 По-нататък това тълкуване би могло да доведе до освобождаване на издирваното лице в случаите, в които удължаването на срока на задържането му не е резултат от това, че изпълняващият орган не е положил дължимата грижа или в които общата продължителност на задържането на лицето не е прекомерна, по-специално предвид евентуалния му принос за

забавянето на процедурата, поисканото за това лице наказание и евентуално, наличието на риск от укриването му (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 59).

39 При тези условия следва да се приеме, че член 23, параграф 3 от Рамковото решение трябва да се тълкува в смисъл, че съответните органи следва да насрочат нова дата за предаване съгласно тази разпоредба също и когато предаването на издирваното лице в десетдневния срок от първата нова дата за предаване, насрочена в приложение на тази разпоредба, не може да се извърши поради обстоятелства извън контрола на държавите членки.

40 Този извод не противоречи на задължението за тълкуване на член 23, параграф 3 от Рамковото решение в съответствие с член 6 от Хартата на основните права на Европейския съюз, който предвижда, че всеки има право на свобода и сигурност (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 54).

41 Несъмнено тълкуването на член 23, параграф 3 от Рамковото решение, дадено в точка 39 от настоящото решение, предполага, че изпълняващият съдебен орган не е длъжен непременно да освободи издирваното лице, ако то продължава да е задържано, когато предаването му в десетдневен срок от първата нова дата за предаване, насрочена в приложение на тази разпоредба, не може да се извърши поради обстоятелства извън контрола на държавите членки.

42 Както отбелязва обаче генералният адвокат в точка 37 от своето заключение, това тълкуване не налага задържането на издирваното лице, тъй като член 12 от Рамковото решение уточнява, че изпълняващият съдебен орган следва да вземе решение дали то да остане задържано съгласно правото на изпълняващата държава членка и че лицето може да бъде освободено временно по всяко време в съответствие с това право, при условие че компетентният орган вземе мерки, необходими за предотвратяване укриването му.

43 В този контекст, когато съответните органи насрочат втора нова дата за предаване в приложение на член 23, параграф 3 от Рамковото решение, в съответствие с член 6 от Хартата на основните права на Европейския съюз изпълняващият съдебен орган ще може да постанови продължаване на задържането на издирваното лице само ако процедурата по предаване е водена достатъчно грижливо и съответно ако продължителността на задържането не е прекомерна. За да се увери, че това е така, този орган ще трябва да извърши конкретна проверка по съответния случай, като вземе предвид всички релевантни обстоятелства (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 58 и 59).

44 Ето защо следва да се провери дали изпълняващият съдебен орган и издаващият съдебен орган трябва да насрочат втора нова дата за предаване в приложение на член 23, параграф 3 от Рамковото решение в положение като разглежданото в главното производство, в което поради оказаната от издирваното лице повторна съпротива предаването му не е могло да се извърши в десетдневен срок от първата нова дата за предаване, насрочена в приложение на тази разпоредба.

45 В това отношение следва да се отбележи, че в текста на член 23, параграф 3 от Рамковото решение на различните езици е налице определено разминаване, що се отнася до условията за прилагане на правилото в първото изречение на тази разпоредба.

46 Така, макар съгласно текста на тази разпоредба на гръцки, френски, италиански, португалски, румънски и фински език прилагането на това правило да зависи от невъзможността предаването да се извърши поради непреодолима сила, текстът на тази разпоредба на други езици, като например на испански, чешки, датски, немски, английски, нидерландски, полски, словашки и шведски, се отнася по-скоро до невъзможността това предаване да се извърши поради обстоятелства извън контрола на съответните държави членки.

47 Необходимостта обаче от еднакво тълкуване на разпоредба на правото на Съюза изключва изолираното разглеждане на текста ѝ в случай на съмнение, а напротив, изисква той да се тълкува в зависимост както от действителната воля на неговия автор, така и в зависимост от преследваната от този автор цел в светлината по-специално на текстовете на всички езици (вж. в този смисъл решения от 20 ноември 2001 г., Jany и др., C-268/99, EU:C:2001:616, т. 47 и от 19 септември 2013 г., Van Buggenhout и Van de Mierop, C-251/12, EU:C:2013:566, т. 26 и 27).

48 Предвид тази гледна точка трябва да се подчертае, че в основата на текста, използван в член 23, параграф 3 от Рамковото решение, е член 11, параграф 3 от Конвенцията относно опростената процедура за екстрадиция.

49 Макар текстът на последната разпоредба на английски и шведски език да се отнася до обстоятелства извън контрола на съответните държави членки, следва да се приеме, че текстът ѝ на испански, датски, немски, гръцки, френски, италиански, нидерландски, португалски и фински език предвижда настъпването на непреодолима сила.

50 Също така от текста на обяснителния доклад към тази конвенция на различните езици е видно, че използваният в член 11, параграф 3 от нея израз трябва да се тълкува стриктно, в смисъл че се отнася до положение, което не е могло да бъде предвидено и чието осъществяване не е могло да бъде предотвратено. Това уточнение показва, че в крайна сметка намерението на договарящите страни по тази конвенция е било да вложат в понятието за непреодолима сила смисъла, в който то се разбира обикновено, факт, потвърден от списъка на посочените в този обяснителен доклад примери.

51 Освен това в своя текст на различните езици обяснителният меморандум на предложението на Комисията (COM(2001) 522 окончателен) — въз основа на което е прието Рамковото решение — препраща към Конвенцията относно опростената процедура за екстрадиция и възпроизвежда поясненията, съдържащи се в този обяснителен доклад, посочени в предходната точка на настоящото решение. В текста на този обяснителен меморандум на испански, датски, немски, английски, нидерландски и шведски език дори изрично се използва понятието за непреодолима сила, за да се уточни значението на израза „обстоятелства извън контрола на съответните държави членки“.

52 Тези различни фактори доказват, че използването на последното понятие в текста на някои езици не показва, че намерението на законодателя на Съюза е било правилото по член 23, параграф 3, първо изречение от Рамковото решение да се прилага за случаи, различни от тези, при които предаването на издирваното лице не може да се извърши поради обстоятелства извън контрола на държавите членки.

53 От постоянната съдебна практика, установена в различни области на правото на Съюза, обаче е видно, че понятието за непреодолима сила трябва да се разбира в смисъл на извънредни и непредвидими обстоятелства, които са извън контрола на позоваващото се на нея лице и чиито последици не са могли да бъдат избегнати въпреки цялата положена дължима грижа (вж. в този смисъл решения от 18 декември 2007 г., Société Pipeline Méditerranée и Rhône, C-314/06, EU:C:2007:817, т. 23, от 18 март 2010 г., SGS Belgium и др., C-218/09, EU:C:2010:152, т. 44 и от 18 юли 2013 г., Eurofit, C-99/12, EU:C:2013:487, т. 31).

54 От установената съдебната практика обаче е видно също, че тъй като понятието за непреодолима сила няма еднакво съдържание в различните области на приложение на правото на Съюза, неговото значение трябва да бъде определено в зависимост от правния контекст, в който следва да породи правни последици (вж. решения от 18 декември 2007 г., Société Pipeline Méditerranée и Rhône, C-314/06, EU:C:2007:817, т. 25, от 18 март 2010 г., SGS Belgium и др., C-218/09, EU:C:2010:152, т. 45 и от 18 юли 2013 г., Eurofit, C-99/12, EU:C:2013:487, т. 32).

55 Следователно, що се отнася до понятието „обстоятелства извън контрола на държавите членки“ по смисъла на член 23, параграф 3 от Рамковото решение, за тълкуването и прилагането на конститутивните елементи на това понятие, както следва от практиката на Съда, трябва да се вземат предвид структурата и целта на Рамковото решение (вж. по аналогия решение от 18 декември 2007, Société Pipeline Méditerranée и Rhône, C-314/06, EU:C:2007:817, т. 26).

56 В това отношение следва да се напомни, че член 23, параграф 3 от Рамковото решение представлява дерогация от правилото, установено в член 23, параграф 2 от Рамковото решение. При това положение понятието „обстоятелства извън контрола на държавите членки“ по смисъла на член 23, параграф 3 от Рамковото решение трябва да се тълкува стриктно (вж. по аналогия решения от 14 юни 2012 г., CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, т. 24 и 25 и от 18 юли 2013 г., Eurofit, C-99/12, EU:C:2013:487, т. 37).

57 По-нататък е важно да се подчертае, че от текста на член 23, параграф 3 от Рамковото решение следва, че настъпването на обстоятелства извън контрола на държавите членки може да обоснове удължаването на срока за предаване на издирваното лице само доколкото тези обстоятелства предполагат, че предаването на лицето „не може“ да се извърши в предвидения срок. Следователно единствено фактът, че предаването на лицето е станало просто по-трудно, не би могъл да обоснове прилагането на правилото, предвидено в първото изречение на тази разпоредба.

58 В този контекст несъмнено става ясно, че оказаната от издирваното лице съпротива срещу предаването му може правомерно да се счита за обстоятелство, което е извън контрола на съответните органи и е извънредно.

59 От друга страна, фактът, че някои издирвани лица оказват съпротива срещу предаването им, не може по принцип да се квалифицира като непредвидимо обстоятелство.

60 A fortiori, в положение като разглежданото в главното производство, в което издирваното лице вече е оказало съпротива срещу първия опит за предаване, фактът, че то се е съпротивлявало и срещу втория опит за предаване, поначало не би могъл да се счита за непредвидим. Впрочем същото се отнася, както отбелязва генералният адвокат в точка 71 от своето заключение, и до отказа на пилота да допусне да се качи на самолета пътник с агресивно поведение.

61 Що се отнася до условието, според което може да се счита, че дадено обстоятелство попада в обхвата на понятието за непреодолима сила само в хипотезата, при която последиците от него не са могли да бъдат избегнати въпреки цялата положена дължима грижа, следва да се отбележи, че съответните органи разполагат със средства, които най-често им позволяват да преодолеят оказаната от издирваното лице съпротива.

62 Така, за да се справят с оказаната от издирваното лице съпротива, не е изключена възможността тези органи да прибягнат до някои принудителни мерки при условията, предвидени в националното им законодателство, и при спазване на основните права на това лице.

63 Също така е възможно като цяло да се предвиди използването на транспортни средства, чиято употреба няма да може ефикасно да бъде възпрепятствана от съпротивата на издирваното лице. Впрочем от акта за преюдициално запитване е видно, че в крайна сметка съответните органи са предложили такова разрешение на проблема в главното производство.

64 Въпреки това не може да се изключи напълно възможността обективно да е ясно, че поради извънредни обстоятелства съответните органи не могат да предвидят оказаната от издирваното лице съпротива срещу предаването му и че последиците от нея за предаването му не могат да бъдат избегнати въпреки цялата положена от тези органи дължима грижа. В този случай ще се приложи правилото, предвидено в член 23, параграф 3, първо изречение от Рамковото решение.

65 Следователно запитващата юрисдикция следва да провери дали в главното производство е установено наличието на такива обстоятелства.

66 Освен това, доколкото е възможно запитващата юрисдикция да стигне до извода, че повторната съпротива, оказана от издирваното лице в главното производство, не може да бъда квалифицирана като „обстоятелство извън контрола на държавите членки“ по смисъла на член 23, параграф 3 от Рамковото решение, следва да се определи дали този извод означава, че изпълняващият и издаващият орган вече не са длъжни да насрочват нова дата за предаване поради изтичането на сроковете по член 23 от Рамковото решение.

67 Макар член 15, параграф 1 от Рамковото решение ясно да предвижда, че изпълняващият съдебен орган следва да реши в определените в Рамковото решение срокове дали да предаде съответното лице, текстът на тази разпоредба не е достатъчен, за да се определи дали изпълнението на европейска заповед за арест трябва да продължи след изтичането на тези срокове, и по-конкретно дали изпълняващият съдебен орган е длъжен да извърши предаването след изтичането на сроковете, определи в член 23 от Рамковото решение, и дали за тази цел той трябва да насрочи нова дата за предаване заедно с издаващия съдебен орган (вж. по аналогия решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 34).

68 В това отношение е важно да се отбележи, че от постоянната практика на Съда следва, че принципът за взаимно признаване, който е „крайъгълният камък“ на съдебното сътрудничество, съгласно член 1, параграф 2 от Рамковото решение изисква държавите членки по принцип да са длъжни да изпълнят европейската заповед за арест (вж. по аналогия решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 36).

69 Следователно, като се има предвид, от една страна, че задължението за изпълнение на европейската заповед за арест има централен характер във въведената с Рамковото решение система и от друга, че в него няма никакво изрично указание за евентуално ограничаване на това задължение във времето, нормата на член 15, параграф 1 от Рамковото решение не може да се тълкува в смисъл, че след изтичането на сроковете по член 23 от Рамковото решение изпълняващият съдебен орган вече не може да насрочва нова дата за предаване заедно с издаващия съдебен орган или че изпълняващата държава членка вече не е длъжна да продължи процедурата по изпълнение на европейската заповед за арест (вж. по аналогия решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 37).

70 Впрочем следва да се констатира, че макар законодателят на Съюза изрично да е уточнил в член 23, параграф 5 от Рамковото решение, че ако след изтичането на сроковете по член 23, параграфи 2—4 от него издирваното лице продължава да е задържано, то следва да бъде освободено, той не е обвързал с никакви други последици изтичането на тези срокове, и в частност не е предвидил, че то лишава съответните органи от възможността да насрочат дата за предаване в приложение на член 23, параграф 1 от Рамковото решение или че освобождава изпълняващата държава членка от задължението да изпълни европейска заповед за арест (вж. по аналогия решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 38).

71 Освен това евентуално тълкуване на член 15, параграф 1 и на член 23 от Рамковото решение в смисъл, че след изтичането на сроковете по член 23 от него изпълняващият съдебен орган вече не трябва да извършва предаването на издирваното лице, нито за тази цел да насрочва нова дата за предаване заедно с издаващия съдебен орган, би могло да застраши целта на Рамковото решение за ускоряване и опростяване на съдебното сътрудничество, доколкото подобно тълкуване би могло в частност да принуди издаващата държава членка да издаде втора европейска заповед за арест, за да даде възможност за провеждането на нова процедура по предаване в предвидените в Рамковото решение срокове (вж. по аналогия решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 40).

72 От изложеното по-горе следва, че само по себе си изтичането на сроковете по член 23 от Рамковото решение не води до отпадане на задължението на изпълняващата държава членка да продължи процедурата по изпълнение на европейската заповед за арест и да извърши предаването на издирваното лице, като за тази цел съответните органи трябва да насрочат нова дата за предаване (вж. по аналогия решение от 16 юли 2015 г., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 42).

73 Въпреки това в такъв случай от член 23, параграф 5 от Рамковото решение следва, че поради изтичането на сроковете по този член издирваното лице трябва да бъде освободено, ако продължава да е задържано.

74 С оглед на всички гореизложени съображения на поставените въпроси следва да се отговори по следния начин:

— Член 23, параграф 3 от Рамковото решение трябва да се тълкува в смисъл, че в положение като разглежданото в главното производство изпълняващият съдебен орган и издаващият съдебен орган насрочват нова дата за предаване съгласно тази разпоредба, когато поради оказаната от издирваното лице повторна съпротива предаването му не е могло да се извърши в десетдневен срок от първата нова дата за предаване, насрочена в приложение на тази разпоредба, при условие че поради извънредни обстоятелства посочените органи не са могли да предвидят тази съпротива и последиците от нея за предаването не са могли да бъдат избегнати въпреки цялата положена от органите дължима грижа, което запитващата юрисдикция следва да провери.

— Член 15, параграф 1 и член 23 от Рамковото решение трябва да се тълкуват в смисъл, че в случай на изтичане на сроковете по член 23 задължението на същите органи да насрочат нова дата за предаване, не отпада.

По съдебните разноски

75 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 23, параграф 3 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че в положение като разглежданото в главното производство изпълняващият съдебен орган и издаващият съдебен орган насрочват нова дата за предаване съгласно тази разпоредба, когато поради оказаната от издирваното лице повторна съпротива предаването му не е могло да се извърши в десетдневен срок от първата нова дата за предаване, насрочена в приложение на тази разпоредба, при условие че поради извънредни обстоятелства посочените органи не са могли да предвидят тази съпротива и последиците от нея за предаването не са могли да бъдат избегнати въпреки цялата положена от органите дължима грижа, което запитващата юрисдикция следва да провери.

Член 15, параграф 1 и член 23 от Рамково решение 2002/584, изменено с Рамково решение 2009/299, трябва да се тълкуват в смисъл, че в случай на изтичане на сроковете по член 23 задължението на същите органи да насрочат нова дата за предаване, не отпада.

Подписи